

دینداری، تقدیرگرایی و احساس تحقیرشدگی زنان

(مطالعه موردی: زنان شهر تبریز)*

فاطمه گلابی (دانشیار جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی دانشگاه تبریز)

محمد باقر علیزاده اقدم (۱ - کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه تبریز)

لیلا زارع زاده اردشیر (- کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه تبریز)

چکیده

تحقیر امری پویا و یک عامل قدرتمند در امور انسانی است که به دلایل مختلف می‌تواند صورت بگیرد و هم‌چنین عمده اثرات آن، در رفتارهای فردی، گروهی، سازمان‌ها و ملت‌ها مخرب است. مهم‌ترین هدف تحقیق، تبیین جامعه‌شناختی تحقیرشدگی در بین زنان و عوامل اجتماعی مرتبط با آن است. این تحقیق توصیفی و تحلیلی - کمی است که با روش پیمایش انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش را کل زنان بالای ۱۵ سال ساکن در شهر تبریز تشکیل می‌دهند. نمونه‌گیری از نوع خوشه‌ای چند مرحله‌ای و حجم نمونه برابر با ۴۰۰ نفر بوده است. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده که برای سنجش متغیر دینداری از پرسشنامه استاندارد گلارک و استارک و برای متغیر تقدیرگرایی و تحقیرشدگی، پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه تحلیل قرار گرفتند.

بر اساس نتایج تحقیق، میانگین تحقیرشدگی در بین زنان نسبتاً کم می‌باشد، بر طبق نتایج پژوهش، بین دینداری و ابعاد آن (اعتقادی و مناسکی و پیامدی آن) با تحقیرشدگی و دو بعد ترس از تحقیر و احساس تحقیر آن رابطه معنی‌دار و معکوس وجود دارد. همچنین، بین تقدیرگرایی و تحقیرشدگی و هر سه بعد آن رابطه معنی‌دار مستقیم وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت دینداری و تقدیرگرایی در تحقیرشدگی زنان نقش مهم و تأثیرگذاری دارد. در مقابل، ارتباط بین بعد عاطفی/تجربی دینداری و تحقیرشدگی معنادار نبوده است. طبق دیدگاه‌های مطرح شده در زمینه تقدیرگرایی، تمایل زنان به تقدیرگرایی نشان می‌دهد که زنان با محرومیت از خواسته‌ها و متوسل شدن به شانس و تقدیر در امور خود، از احساس تحقیرشدگی خود می‌کاهند و این با واقعیت امر در مواجهه با زندگی آنها منافات دارد.

واژگان کلیدی: تحقیرشدگی، دینداری، تقدیرگرایی، زنان، تجربه تحقیر